

УДК 728

Сніжко М. С.

аспірант кафедри теорії архітектури КНУБА

РЕКОНСТРУКЦІЯ ІСТОРИЧНОГО МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА МЕТОДОМ ВКЛЮЧЕННЯ АТРІУМУ В ПРОСТІР БУДІВЛІ

Анотація: у статті проаналізовано практичний досвід реконструкції методом включення атріуму в простір будівлі; визначено архітектурно-планувальні прийоми утворення атріумного простору в будівлях, що реконструюються.

Ключові слова: реконструкція, атріумний простір, атріумна архітектура.

На сучасному етапі розвитку будівельної діяльності значної популярності досяг процес «переродження» старих будівель і споруд у новітню модернізовану архітектуру, що відповідає всім стандартам якості сьогоденних потреб. Відповідні архітектурні трансформації можуть бути проведені у повному обсязі будівлі або у окремих її частинах. Таким чином, на основі каркасу старої будівлі формується оновлений архітектурний об'єкт. Даний процес у сучасній будівельній галузі називається реконструкцією будівель і споруд.

Згідно державним положенням України реконструкція це – перебудова існуючих об'єктів і споруд (будов) з метою поліпшення умов проживання, експлуатації та ін., пов'язана зі зміною геометричних розмірів, функціонального призначення, заміною окремих конструкцій та їх елементів, основних техніко-економічних показників [1].

Реконструкція проводиться з метою продовження життєвого циклу будівель та може бути продиктована різноманітним рядом причин. Найпопулярнішими серед них є: повна заміна або часткове посилення будівельних конструкцій; заміна фізично та морально застарілого інженерного обладнання та комунікацій; зміна конфігурації, площі або об'єму будівлі; впровадження новітніх технологічних систем, що відповідають сучасним екологічним вимогам. У багатьох випадках, як демонструє практика, під час реконструкції будівля може змінювати першочергове функціональне призначення.

Одним із методів реконструкції є трансформація існуючої будівлі в архітектурний об'єкт атріумного типу. В даному випадку процес реконструкції відбувається завдяки включенню атріуму в структуру будівлі. Існують певні варіанти практичної реалізації вищезазначеного, тому автором було визначено

наступні архітектурно-планувальні прийоми утворення атріумного простору в умовах реконструкції архітектурних об'єктів (рис.1).

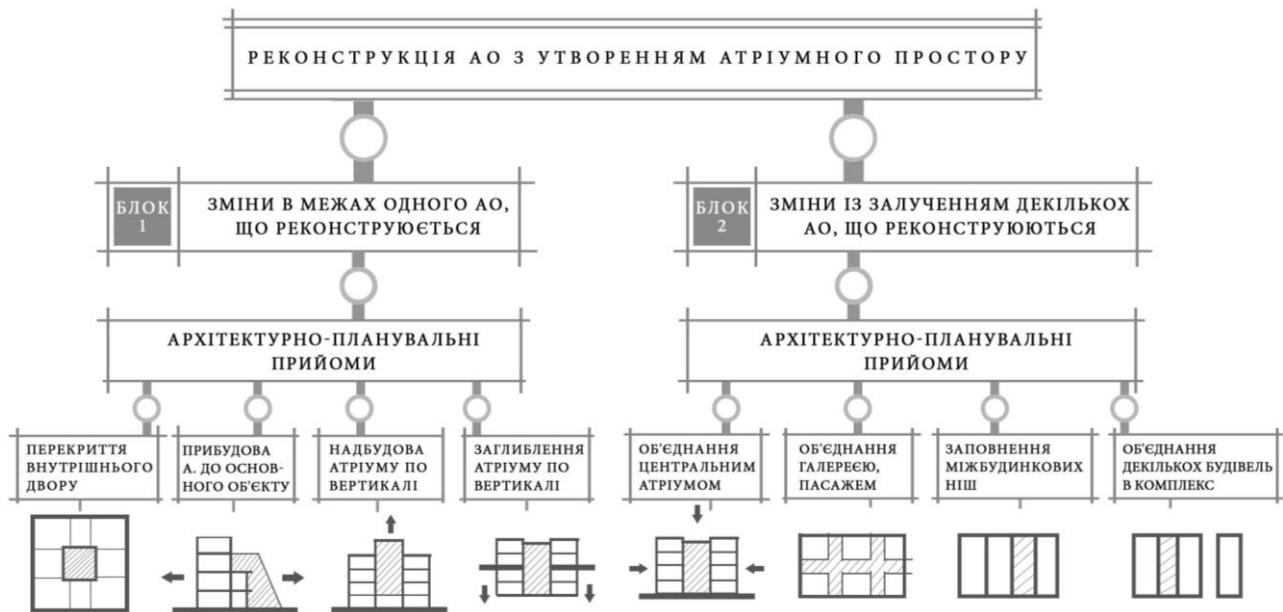

Рис. 1

Блок 1. Трансформації та зміни обмежені границями одного архітектурного об'єкту, що реконструюється. Одним із прийомів формування атріуму в основі старої забудови є заповнення відкритого простору. Досить поширеним варіантом є перекриття скляними конструкціями внутрішнього двору, світового колодязю. Одним із прикладів є будівля лондонського музею «The British Museum» за проектом Н.Фостера. Досить великий за розмірами внутрішній двір було перекрито складною системою балок та скляними конструкціями. З метою запобігання перегріву влітку та переохолодження в холодну пору було застосоване скло з високими теплоізоляційними характеристиками, а також влаштована система вентиляції [2]. Атріум музею слугує громадським простором та горизонтальним комунікативним ядром, що є відкритим для всіх охочих (рис. 2).

Наступним архітектурно-планувальним прийомом є прибудова атріуму до основного об'єкту. Визначальною ознакою даної трансформації є площа забудови ($S_{\text{заб.}}$), що збільшується. Будівля американського музею «Harvard Art Museums» є прикладом, де, після проведення реконструкції $S_{\text{заб}}$ була збільшена за рахунок прибудованого атріумного простору (рис. 3). В ньому архітектор проекту Ренцо Пьяно створив на першому поверсі відкритий громадський простір, який став комунікаційною зоною між двома протилежними виходами. Скляні конструкції атріуму були оснащені системою сонцезахисних фільтрів та екранів.

Рис. 2 Музей «The British Museum». Великобританія. Лондон. Арх. Н.Фостер 2000 р. Рис. 3 Музей «Harvard Art Museums». США. Кембридж. Арх. Р.Пьяно. 2014 р

Наступний прийом обумовлений показником об'єму будівлі ($V_{\text{буд}}$). Збільшення $V_{\text{буд}}$ відбувається за рахунок добудови атриуму на останніх поверхах, а також поглиблення будівлі у землю. Прикладом архітектури, де під час реконструкції було збільшено висоту останнього поверху та надбудовано атриум, є комплекс «Grand Hall Complex at the Zamek» в Польщі (рис.4.1,4.2). Покриття будівлі було частково демонтовано та на його місці встановлено скляний купол. Таким чином темний лабіринт кімнат був замінений на відкритий засклений простір, що забезпечив високий рівень громадської комунікації [3]. У 2000-му році, після довготривалої реконструкції було відкрито оновлену будівлю головного музею Нідерландів «Rijksmuseum». Головним завданням, що повстало перед архітекторами, було розширення площ, які призначалися для експозиції. Було прийнято рішення про перекриття скляними конструкціями обох дворів та поглиблення їх на позначку підвального поверху. Технічно даний проект реконструкції був досить складним у виконанні, що пояснюється високим рівнем залягання ґрунтових вод в Амстердамі. До роботи були залучені кваліфіковані спеціалісти багатьох галузей будівництва, що надало змогу успішно реалізувати масштабну ідею авторів [4].

Блок 2. Реконструкція відбувається із залученням декількох архітектурних об'єктів. Значної популярності набули архітектурно-планувальні прийоми об'єднання будівель, що розташовані поруч, центральним атриумом або критою галереєю. Ще з другої половини 19 століття в архітектурній практиці швидко розповсюдився галерейний тип будівель торгівлі. Прикладом даної архітектури є будівля «ГУМу» в Москві. Торговельні площі розміщені ярусами уздовж засклених галерей, які, в свою чергу, об'єднані центральним пасажем. В основі конструкцій перекриття виступають арокні металеві конструкції вкриті склом.

Рис. 4.1 Комплекс «Grand Hall Complex at the Zamek». Польща. Познань. Арх. «Toya Design» 2007 р. Загальний вигляд.

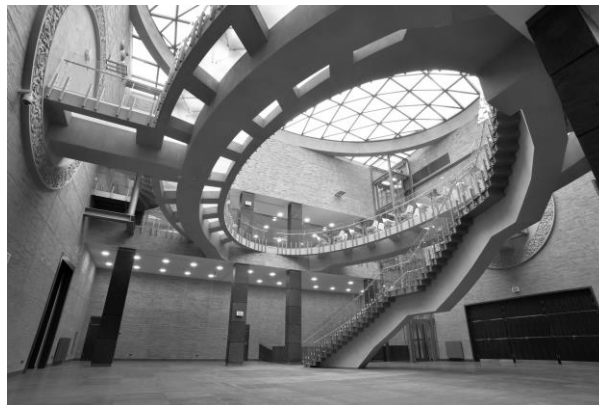

Рис. 4.2 Комплекс «Grand Hall Complex at the Zamek». Польща. Познань. Арх. «Toya Design» 2007 р. Атріум

Наступний архітектурно-планувальний прийом передбачає заповнення міжбудинкових ніш. Прикладом є офісний центр «55 Baker street» в Лондоні (рис.5). З метою створення оновленого головного фасаду у відкриті ніші між трьома блоками були вписані атріумні простори, що призначалися для громадського відвідування. Останній з представлених прийомів утворення атріуму в умовах реконструкції обумовлює формування автентичного архітектурного комплексу. В даному випадку атріум поєднує між собою будівлі, що знаходяться у відносній невеликій віддаленості одна від одної спільним єдиним простором. Одним із прикладів такої архітектури є багатофункціональний комплекс «Cet Budapest» в Будапешті, реконструйований у 2011 році (рис.6). Скляний простір було вбудовано між двома історичними складськими будівлями. В ньому розташувалися кафе, магазини та конференц зали.

Рис. 5 Офісний центр «55 Baker street». Великобританія. Лондон. Арх. «Make Architects» 2008 р.

Рис. 6 Багатофункціональний комплекс «Cet Budapest». Угорщина. Будапешт. Арх. «Onl». 2011 р.

Отже, на сьогоднішній день, важливе місце в будівельній діяльності займає реконструкція будівель та споруд. Одним із методів трансформації старої забудови в сучасний архітектурний об'єкт є включення атріумного простору в будівлю. Дане рішення надає можливість зміни конфігурації та

розмірів забудови, надбудови додаткових поверхів та поглиблення будівлі в землю, прибудови або заповнення міжбудинкових просторів, поєднання двох та більше будівель в суцільний комплекс, а також повної або часткової зміни функціонального призначення будівлі. Аналіз практичного досвіду реконструкції за вказаним методом свідчить про те, що, найчастіше, в атриумі формується відкритий громадський простір. Таким чином збільшується популярність будівлі та кількість відвідувачів зростає. З екологічної точки зору перевагами включення атриумного простору є покращення мікрокліматичних показників будівлі в цілому та створення рекреаційно-комунікативної зони. А саме, підвищення рівня природного освітлення, покращення вентиляції та рекуперація тепла у прилеглих приміщеннях, влаштування зимового саду, включення декоративних водоймищ, фонтанів тощо.

Література

1. Закон України “Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду” (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 10, ст. 88)

Електронні ресурси:

2. <http://archi.ru/world/58913/pokazyvai-khrani-uchi>
3. <http://www.archdaily.com/323190/grand-hall-complex-at-the-zamek-toya-design>
4. <http://archi.ru/world/47627/na-zybkoi-pochve>

Аннотация

В статье проанализирован практический опыт реконструкции методом включения атриума в пространство здания; определены архитектурно-планировочные приемы образования атриумного пространства в реконструируемых зданиях.

Ключевые слова: реконструкция, атриумное пространство, атриумная архитектура.

Anotation

The article analyzes the experience of reconstruction by the inclusion of atrium space in the building; defined architectural and planning techniques formation atrium space in buildings reconstructed.

Keywords: reconstruction, atrium space, Atrium architecture.